

ספרי' — אוצר החסידים — לויבאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
עשרים ושתים

היכל
שלישי

מאמר
להבין מהו בחינת כהן

•

מכ"ק אדמו"ר הזקן
הרב רבי שניאור זלמן מליאדי
(בעל התניא והשו"ע)
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

יוצא לאור בפעם הראשונה מכתב יד

על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.
שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה

לעילוי נשמת

הרבנית הצדקנית

מרת חוה ע"ה

גורארי'

בת אדמו"ר הרב **אברהם יהושע העשיל** מקאפישיניץ

אשת חבר שעמדה במסירות נאמנה על יד בעלה

הרה"ח הרה"ת ר' **שניאור זלמן** ע"ה

שפעל כל ימיו למלאות רצונותיהם הקי

ונאמן ביתם של רבותינו הקדושים

כ"ק אדמו"ר אדמו"ר מהוריי"צ

וכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

מגזע תרשישים הצדיקים הרבנים הקדושים

האוהב ישראל מאפטא ור' לוי יצחק מבארדיטשוב

דער הייליגער רוזינער

ולמעלה בקודש המגיד הגדול ממעזריטש

ומעוד גדולי תלמידי הבעש"ט

זצוקללה"ה

נפטרה בשם טוב עש"ק אחר חצות

כ"ד אדר, ה'תשס"ו

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס על ידי ולזכות משפחתה שליט"א

MAAMAR

LEHOVIN MAHU BECHINAH KOHEN

Copyright © 2021

by

Kehot Publication Society

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com

Orders Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148

www.kehot.com

All rights reserved.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

Printed in the United States of America

פתח דבר

לקראת ש"ק פרשת ויקהל-פקודי, פרשת החודש, מברכים החודש וערב ראש חודש ניסן הבעל"ט, הננו מוציאים לאור בזה מאמר ד"ה „להבין מהו בחינת כהן ומהו בחינת לוי“, מאת כ"ק אדמו"ר הזקן.

המאמר נדפס כאן בפעם הראשונה מכתב-יד מעתיק מספר 3475 (פ"ב A117).

לתועלת הלומדים והמעיינים הוספנו בשולי העמודים מראי מקומות וציונים.

*

הקונטרס נערך על ידי הרה"ת ר' אליהו שי' מטוסוב.

מערכת „אוצר החסידים“

כ"ה אדר, ה'תשפ"א
יום הולדת הרבנית הצדקנית מרת חיי' מושקא ע"ה
ברוקלין, נ. י.

להבין

זהו קמיו סוף וזהו קמיו און " מהו קמיו סוף ה
 הוא קמיו ערב כשם לעקוב עקובה וכו' וקמיו און
 הוא קמיו סורות כשם לעצוב אסות והנ"ל הוא בשואפת ערב הוא מה שאין אגנעו
 וכו' לעשות קלעו וסודות הוא סהאגון היו וכו' לעשות קלעו א"כ רח שהוא
 וסות אונת וה"ל שואפת ערב הא שני עשהות אשהות כון שואפת הנחמק
 וכון אסל ענות עגובין שהיו גתוהה עב נקשה ונקשה שיעי עשהות אשהות
 אשהות רח ובק ער נשעמ קלעה ונבק עון קניע ונתקדח הטוב שהחץ
 וה"ל אעזא אסונה לא שייקנה כואם לבקת גה תתן לו "

אך

העטן הוא אנו קבהר כל שאן לא שהפך גורחו אנטקן
 וחספא אפורה אית און חולקא באהא בשראא בקמיו סורות
 אסות קרואת הטעץ " ובכני אהבין גה גנה אפסר אהיות סור גרץ ועשה
 טוב בפעול א"ל אוע גהפך גורחו אנטקן וכו' ואיע גמר הטוב שהחץ נשכא
 שאן נפאש ער תכונות הקמיוה שהי אבר לעצמ טפלו בסבורת הכונק ואכן
 אית און חולקא וכו' וע"ל נכבד אונד אגיהנפ בכני אבר נאלק הטוב שהחץ א
 אק עונק הצבורה הוא אהתהפך ולעט החיסוק (הוא) יובן מה"ל בטל אהת
 אונחאל יס"ג נפשות נפש הקהיות ונפש האלקיות שהוא לעצמ אלקיות נפשה
 הקהיות הוא א"כ ע"ל גרניע קמיו האעה וסל וגרות (במשכ) בקונה ואלעה
 וה"ל כל הקמיו האלו הם א"כ אלקיות וגם אצרו כתות כון כת הוצל וכח הו
 נכת הגומה הוא הכל הוא קמיו רוחט והראיו כו אין קנפש הקהיות רח ק
 קמיו

להבין מהו בחי' כהן ומהו בחי' לוי, דהנה בחי' כהן הוא בחי' עבד כמ"ש לעבוד עבודה וכו', ובחי' לוי הוא בחי' שירות כמ"ש לעמוד לשרת, והנפק"מ הוא, דמלאכת עבד הוא מה שאין אדונו יכול לעשות בעצמו, ושירות הוא שהאדון הי' יכול לעשות בעצמו ג"כ רק שהוא משרת אותו.

והנה מלאכת עבד הוא שינוי ממהות למהות כמו מלאכת הנחתום, וכמו למשל עורות' עבודין שהי' מתחילה עב וקשה ונעשה שינוי ממהות למהות להיות רך ודק ע"י נתינתו בצואה ונדבק מין במינו ונתברר הטוב מהרע.

והנה למעלה לכאורה לא שייך זה כי אם צדקת מה תתן לו. אך הענין הוא דאי' בזהר' כל מאן דלא מהפך מרירו למתיקו וחשוכא לנהורא לית לי' חולקא באלהא דישראל, בבחי' צירופים לשנות בריאת הטבע.

קרח יח, ז: ועבדתם עבודת מתנה אתן את כהונתכם. [המניח לא דיק בהבאת הכתובים, כי ברוב המקומות נאמר לשון עבודה גבי הלויים, וכן „לעבוד עבודה" בפ' נשא ד, כג נאמר בלויים. ולאידך הפסוק „לעמוד לשרת", נאמר בפ' שופטים יח, ה בכהנים. אבל המכוון במאמר כאן מובן, ראה הערה הקודמת].

4) עורות עבודין: ע"פ שבת יז, ב (במשנה): אין נותנין עורות לעבדם. שם מט, ב. [וראה במראי מקומות במאמרי אדמו"ר האמצעי ויקרא ח"ב ע' תתלה, נ"ך ע' תכט].

5) אם צדקת מה תתן לו: איוב לה, ז.

6) בזהר כל מאן דלא מהפך: ע"פ זח"א ד, א: מאן מנכון די חשוכא מהפכן לנהורא וטעמין מרירא למתקא עד לא ייתון הכא כו' לית ליה חולקא הכא. ועיין בלקו"ת חוקת סא, ד שמביא לשון הזהר, ומציין ג"כ לרמ"ז שם. [במראי מקומות, במאמרי אדמו"ר האמצעי בראשית ע' קפ, ובתו"ח שמות ט, א, מציין לאיזה מקומות בדא"ח שהובא זוהר זה]. הלשון „לית ליה חולקא באלקא דישראל" ועד"ז קרוב לסוף המאמר, נמצא ג"כ בד"ה שאו מנחה, במאמרי אדמו"ר הזקן הקצרים ע' רצו. [יתכן כי שני המאמרים הם מאותו מניח, ועיין לקמן הערה 43].

1) להבין מהו בחי' כהן: נדפס מכת"י 3475 [ספריית פ"ב מס' A117]. המאמר כנראה ממאמרי לאזניא שנאמרו בסמיכות להדפסת התניא, כי יש בו כמה ענינים שמדוברים בתניא (עם שינוי בסגנון, ולפעמים גם שינוי בתוכן), ובמקום אחד להלן גם מציין לתניא „כמבואר בלק"א". במאמר גם מבואר בענין כהנים ולויים בעבודה הרוחנית בכל אחד מישראל, והשווה תניא פ"ג. [לע"ע לא ידוע מיהו מניח המאמר, וראה לקמן במ"מ בפיסקא: בזהר כל מאן דלא מהפך].

2) כהן הוא בחי' עבד . . . לוי הוא בחי' שירות: ע"פ במדבר ג, ו: הקרב את מטת לוי והעמדת אותו לפני אהרן כהן ושרתו אותו גו', (עיין שם בפירש"י שהעיקר הם הכהנים, „והלויים הללו מסייעין אותן וזו היא השירות"). וכן בפ' קרח טז, ט: לעמוד לפני העדה לשרתם. ושם יח, ב: וילוו עליך וישרתוך. [ומתאים להביאור בסוף המאמר כי עיקר העבודה היא בכהנים שהם מהפכים מרירו למיתקא ועושים הדירה לו ית' בתחתונים, ואחריהם באים הלויים לשרת לכהנים ולהשלים את פרטי עבודת הכהנים, ועיין בנסמן שם]. וראה בהערה הבאה ובהערה 39.

3) לעבוד עבודה . . . לעמוד לשרת: ע"פ

להבין מהו בחינת כהן ומהו בחינת לוי

ובכדי להבין זה, הנה אפשר להיות סור*⁶ מרע ועשה טוב בפועל, אבל אינו מהפך מרירו למתיקו וכו' ואינו מברר הטוב מהרע, נמצא שלא נשלם על ידו תכלית הבריאה שהי' לברר ניצוצין שנפלו בשבירת הכלים, ולכן לית לי' חולקא וכו', וע"ז נצרך לירד לגיהנם בכדי לברר וללבן הטוב מהרע, אך עיקר העבודה הוא להתהפך.

וענין ההיפוך יובן, דהנה בכל אחד מישראל יש ב' נפשות, נפש הבהמית ונפש האלקית שהוא ניצוץ אלקות. נפש הבהמית הוא ג"כ עשר ספירות, דהיינו בחי' תענוג ושכל ומדות (מחשבה⁷ דבור) ומעשה. והנה כל הבחי' האלו הם ג"כ אלקות, וגם שארי כחות כמו כח המעכל וכח הזון וכח הדוחה הלא הכל הוא בחי' רוחני, והראי' כי אין בנפש הבהמית רק בחי' ע"ס, אך ורק שכל התפשטותם הוא בעניני גופניות וגשמיות כמו⁸ חיות ובהמות כמבואר בלק"א.

והענין הוא, כי אתי זה לעומת זה עשה אלקים, כמו שיש עשר ספירות דקדושה כן יש עשר ספירות דקליפה, עשר¹⁰ כתרין דמסאבותא, ז' מדות רעות, לכיין ומעטי כו', רגלי¹² יורדות מות כו', וענין התהוותם הוא בחי' כיי¹³ בצלם אלקים עשה את האדם, דהיינו צלם הוא בחי' דוגמא לשלמעלה, כי מלמטה נדמה זה ליש, רק שמבשרי¹⁴ אחזה אלוה, ובאמת הוא להיפך שהיש האמיתי הוא למעלה וכאן הוא הכל אין.

והנה בחי' נפש הבהמית הוא כל התפשטות כח רוחני, תענוג או שכל או מדה או מעשה לעניני עצמו, והוא בחי' לעלוקה¹⁵ שתי בנות הב לגרמי'.

והנה מחמת שהתפשטותם הוא מעשר ספירות דקדושה, ובכל ספירה יש ע"ס כידוע, לכן יש רבוא רבבות חלוקים בבני אדם מחמת ההתמזגות והטבע

לה הקב"ה (להירח) לכי ומעטי את עצמך. ובלקו"ת במדבר ז, א: לפי שהמלכות דאצי' מקור נש"י היא תמיד בבחי' עליות וירידות שבליה יורדת לביי"ע כו' וזהו ענין לכי ומעטי את עצמך שמסתרת בבי"ע כו'. וראה במבוא בלקו"ת שה"ש ה, ג.

12 רגלי' יורדות מות: משלי ה, ה.

13 כי בצלם אלקים: בראשית ט, ו.

14 שמבשרי אחזה אלוה: איוב יט, כו.

15 לעלוקה שתי בנות: משלי לו, טו:

לעלוקה שתי בנות הב הב. וראה זח"א קיא, א.

6* סור מרע ועשה טוב: תהלים לד, טו.
7 (מחשבה ודבור): כ"ה בהכתי' בסוגרים.
וראה גם לקמן (תחילת פיסקא: והנה בחי'): „תענוג או שכל או מדה או מעשה“.

8 כמו חיות ובהמות כמבואר בלק"א: ראה סוף פ"א. פע"ז. ועוד.

9 את זה לעומת זה: קהלת ז, יד.

10 עשר כתרין דמסאבותא: ראה זח"ב צד, ב. ח"ג מא, ב. ע, ב. קמג, איב. וראה תניא ריש פ"ו, ובמ"מ לשם.

11 לכי ומעטי כו': חולין ס, ב: אמר

וההרכבה שמוטבע ומורכב בגוף הגשמי לפי צירופיהם, כי יש אכזר ויש רחמן ויש חסדן, ובחסדן יש כמה בחי' חסדים כידוע.

והנה כל עשר ספירות נפש הבהמית הוא מעולם עשי' שהוא מלוּבש ברע וחציו¹⁶ רע, ואיתא בורא¹⁷ רע, וזאת הבחי' נק' משלחת¹⁸ מלאכי רעים, כי על כל בחי' יש מלאך שהוא כלליות הכח כמאמר מביא¹⁹ הטפה כו', וכמ"ש הבו"ט לה' וכו' וכמ"ש במ"א באריכות. והנה המלאכים בעצמם הם טוב ורוחניות, רק שכל התפשטותם והתלבשותם הוא בבחי' רע, הכל לגרמי' הב הב וכו'.

והנה יש בכל אחד מישראל ניצוץ אלקות, מחמת שבבחי' ישראל כתיב וירם²⁰ קרן לעמו לבני ישראל עם קרובו וכו', ובבחי' ניצוץ הנ"ל יש בתוכו ע"ס דקדושה, והראי' שכא"א מישראל נתעורר מעצמו באיזה עת וזמן לדבקה בו, והוא ענין שאינו מבין זה מה הוא אלקות, אך הוא נמשך מבחי' הניצוץ שבתוכו, כמ"ש רוח²² הבהמה היא היורדת למטה ורוח האדם היא העולה למעלה מאליו.

והנה זה הבחי' הוא ג"כ כמו טבע בנפשותינו, מחמת ב' בחינות, הא' הוא שבחי' אלקות נתפס בנפש כמו בנפש הבהמית, והשני הוא שהעבודה שמנפש האלקית הוא ג"כ לפי טבע נפש הבהמית. דהנה אנו רואים בחוש מי שהוא רגזן בטבע והוא ממדת גבורה, עבודתו באלקות ג"כ עדי"ז ואינו יכול לסבול רע כלל

תהא עליה גבור או חלש כו'.

(20) הבו לה' וכו' וכמ"ש במ"א באריכות: תהלים כט, א. וראה לקו"ת פינחס עט, ג: לכן אנו אומרים בכל ערב שבת הבו לה' בני אלים, בני אלהים המה המלאכים שנבראו מששת ימי בראשית, אבל בני אלים הם המלאכים שנתהוו בכל יום מבחי' ה' אחרונה, חכמה תתאה, מלכות דאצילות. ופי' אלים לשון כח כמו ואת אילי הארץ, כי בני אלים הם המלאכים דעשייה כמ"ש בפע"ח, ועיי' המלאכים דעשייה נמשך כל השפעות לעוה"ז הגשמי, אין לך עשב שאין לו מזל כו', נמצא הם הכח וחיות העוה"ז. ע"כ. ועיי' עוד בהמשך המאמר.

(21) וירם קרן לעמו: תהלים קמח, יד.

(22) רוח הבהמה . . . ורוח האדם: ע"פ קהלת ג, כא.

(16) וחציו רע: הל' כאן צריך תיקון, ועיין בע"ח שער ציור עולמות (שמ"ג) בסוף הקדמה לדרוש. שער קליפת נוגה (שמ"ט) פ"ו שנוגה דבריא רובו טוב, ביצירה חציו טוב וחציו רע, ובעשי' רוב רע. וכ"ה בתו"א בראשית ג, ב. לקו"ת חוקת נח, ג ובכל דרושי חסידות. ועדי"ז תניא ריש פ"ז. ועיין באריכות באוה"ת נח (כרך ג) תר, ב ואילך.

(17) בורא רע: ישע"י מה, ז. וראה זח"ב קנה, א דקאי על עולם העשי' (ושם): לא אתתקן לעילא, אלא מגו תקונא דבני עלמא, כד אינון בני נשא זכאין וחסידין וידעי לתקנא תקוני, הדא הוא דכתיב ולכבודי בראתיו כו'.

(18) משלחת מלאכי רעים: תהלים עח, מט.

(19) מביא הטפה: נדה טז, ב: אותו מלאך הממונה על ההריון כו' נוטל טפה ומעמידה לפני הקב"ה ואומר לפניו רבש"ע טפה זו מה

וחרה אפו ברשעים, ומי שהוא חסדן בטבע, עבודתו ג"כ עד"ז שהוא מרחם על הכל ועל כל פחותי ערך מחמת בחי' חסדו, ומי שהוא מתנשא, עבודתו ג"כ עד"ז כמ"ש ויגבה²³ לבו בדרכי ה'. והנה בחי' הנ"ל נק' חלק²⁴ אלוה ממעל, כי זה בבחי' חלק שזה ג"כ בחי' נברא, והוא בחי' יצירה שבעשי', כי בבחי' יצירה הם תמיד משבחים ומפארים, ענין ביטול במציאות, אבל הוא בחי' אלוה ממעל כמבואר.

והנה²⁵ העבודה עד"ז הבחי' הוא ג"כ בחי' אמת, אבל אינו נוגע למהותו ועצמותו, ותיכף אחר התפלה יכול לעשות כל רע שבעולם, מחמת שלא שינה מהותו כלל, רק בעת התפלה הוא כמ"ש אכל²⁶ בי עשרה שכינתא שרי', וישנו בו בחי' זו ג"כ ונתעורר בתפלה, אך אחר התפלה נתעורר צד השני וד"ל.

אך בחי' שפת²⁷ אמת תכון לעד, שישאר הרשימו בכל היום, הוא אם מהפך מרירו למתקו ומשנה ממהות למהות בשעת התפלה, והבחי' ע"ז האופן הוא, דהיינו בעת התפלה נגמר אצלו לעשות היפך טבעו, למשל אם טבעו התנשאות, ומחמת העמקת דעתו באלקות נגמר אצלו ענין השפלות להיות שפל רוח בעניני²⁸ עצמו, וכדומה עד"ז בכל המדות. ולא זהו בחי' היפוך האמיתי שהוא בצדיקים, כי אצל צדיקים הוא כמ"ש ולבי²⁹ חלל בקרבי שאין לו יצה"ר כלל, ונעשה אצלו אלקות טבעיות שלו, אבל כגון³⁰ אנו בינונים, הוא עיקר בחי' אתכפייא ומעט נתהפך, למשל אדם שהוא טרוד מאוד בעסקי פרנסתו בכל לב ונפש, אינו פונה לשאר תאוותיו כלל אף³¹ תאוות אשה ובנים, הגם שהאהבה אצלו גדולה עם כל

23 ויגבה לבו: דברי הימים ב' יז, ו.

24 חלק אלוה ממעל: ראה תניא ריש פ"ב.

25 והנה העבודה . . . בחי' אמת: להענינים דלהלן (בפיסקא זו ושל אחריה), ראה גם תניא פ"ב ופי"ג.

26 אכל בי עשרה: סנהדרין לט, א: כל בי עשרה כו'. וכהלשון כאן ("אכל") הובא בתניא פל"ה. ובאגה"ק סכ"ג. וראה מ"מ והערות קצרות לתניא ספ"א. לקוטי הגהות לאגה"ק שם. ליקוט פירושים לתניא פ"ו ע' קנה"ו. לקוטי שיחות ח"ב ע' 645.

27 שפת אמת תכון לעד: משלי יב, יט. ראה תניא פ"ג שם. ת"א תשא פו, א.

28 בעניני עצמו: כן הוא בהכתי"ל, והתוכן מובן. ואפשר גם להיות: בעיני עצמו.

29 ולבי חלל בקרבי: תהלים קט, כב. וראה

תניא פ"ג שם, ובפ"א.

30 כגון אנו בינונים: ע"פ ברכות סא, ב.

הובא בתניא ריש פ"א. וראה תניא פ"ג שם וריש פ"ד.

31 אף תאוות אשה ובנים: ראה תניא פמ"ט: כי ראוי לאדם ג"כ להניח ולעזוב כל אשר לו מנפש ועד בשר ולהפקיר הכל בשביל לדבקה בו ית' בדביקה חשיקה וחפיצה ולא יהיה שום מונע מבית ומבחוץ, לא גוף ולא נפש ולא ממון ולא אשה ובנים. ובתניא אגה"ק ס"ט: דהיינו כל מילי דעלמא ועסקי פרנסה לא יהיה כאלו דעבדין לגרמייהו ולא יהיה בית ישראל כעו"ע דזנין ומפרנסין ומוקרין לנשייהו ובנייהו מאהבה.

זה נגד בחי' הפרנסה הי' כלא ונתהפך מהותו, כן הוא בכאן עד"ז, ומזה הבחי' נשאר הרשימו לכל היום, מחמת שנגמר אצלו ענין ההיפוך באמת, לכן בהגיע הרע לידו יכול לזכור בקל ולגבור, מחמת שנגמר אצלו ענין ההיפוך באמת, וזאת הבחי' נק' בחי' בר³² לבב כלולה מתרין סטריין.

והנה זהו³³ תכלית העבודה ותכלית הבירורין שמברר הטוב מהרע, למשל מבחי' התנשאות הנ"ל, שבחי' ההתנשאות הוא אצלו בעניני אלקות, ויגבה³⁴ לבו וכו', ובעניני גשמיות נגמר אצלו ענין השפלות, וזהו בחי' כבי³⁵ שאין האדון וכו', כי אדנ"י בחי' אדון³⁶ כל המעשים שהוטבע, והוא משנה טבעו ונצרך³⁷ להיות צירופים אחרים ממקורא דכל מקורין, וזהו בחי' נס, מ³⁸ שאמר לשמן וכו' יאמר לחומץ כו'.

הבית אינו יכול להוציא כליו משם. וברשי' שם: בעה"ב, אדון העולם. וראה לקוטי שיחות ח"ד ע' 1041 ואילך, ח"ה ע' 172 ואילך ובכ"מ, שקאי על אור המתלבש בטבע. וראה סה"מ תרמ"א ע' תמה. ובכ"מ.

36 אדון כל המעשים: תפילת „אל אדון“ (ביוצר דשבת). וראה תו"א קו, ב, אמרי בינה י, ג ובכ"מ, דקאי על בחינת ממלא כל עלמין, כח הפועל בנפעל. וראה במ"מ במאמרי אדמו"ר האמצעי שמות ע' תקעג.

37 ונצרך להיות צירופים אחרים: ראה הערה הבאה.

38 מי שאמר לשמן: תענית כה, א: כלי של חומץ נתחלף לי בכלי של שמן והדלקתי ממנו אור לשבת, אמר לה בתי מאי איכפת לך מי שאמר לשמן וידלוק הוא יאמר לחומץ וידלוק. וראה לקו"ת חוקת סב, א: והביאו למעלה אל שרשו למקום אין, ושם הי' יכול לעשות השתנות כמאמר ר' חנינא בן דוסא מי שאמר לשמן וידלוק כו'. וראה עוד בארוכה בסה"מ תקס"ז ע' שצא (ושם ג"כ בענין שינוי הצירופים ע"י בחי' החכמה, כמבואר במאמר כאן). ביאורי זוהר קכה, א (בדפוסים קודמים – סב, א). ובנסמן במאמרי אדה"ז על התורה ח"א ע' קעז וע' ערב, ובתו"ח שמות כ, א.

32 בר לבב כלולה מתרין סטריין: תהלים כד, ד. וראה זח"א רה, א ע"פ לברי לבב „ברא ימינא וברא שמאלא“ כו'. ועיין בגמ' נדה ל, ב על פסוק זה „ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשי“, שקאי על השבועה תהי צדיק כו'. וראה לקו"ת מסעי פח, א: ובר לבב שיהא לבו בר וזך לגמרי בלי שום סיג, אשר לא נשא לשוא נפשי כו', אליך ה' נפשי אשא, אכל בי עשרה שכינתא שריא, דהיינו שלא תהא התנשאותו והגבהותו בדרכי ה' לשוא ולשקר ח"ו, ובודאי מדרגה כזו עמוק עמוק מי ימצאנו. וראה תו"א קיט, ד: ומצאת את לבבו נאמן לפניך כו', פי' לבב נאמן שאינו בכלל בחי' נפרד כלל להיות בב' לבבות יצ"ט ויצה"ר אלא רק לב אחד ורצון אחד פשוט כו' (והוא ע"פ ברכות נד, א ע"פ בכל לבבך, וירושלמי ברכות פ"ט ה"ה ע"פ ומצאת את לבבו).

33 זהו תכלית העבודה ותכלית הבירורין: ע"ח שער הצלם (שכ"ו) פ"א (הובא בתניא פל"ז). שער מ"ז ומ"ד (שלי"ט) דרוש א'. וראה מאמרי אדמו"ר הזקן על ענינים ח"ב ע' שצה, ווע' תט.

34 ויגבה לבו: נסמן לעיל.

35 כבי' [כביכז] שאין האדון: ע"פ סוטה לה, א, במאמר המרגלים: כביכול אפילו בעל

להבין מהו בחינת כהן ומהו בחינת לוי

אך³⁹ במה הוא מברר, הוא בבחי' כהן⁴⁰, בחי' בלחישו ברזא, בחי' בחכמה⁴¹ אתברירו, שכשהוא מעמיק מאד בהשגת גדולתו ית' איך שכולא⁴² קמי' כלא ואיך בטל החיות למקורו, נגמר אצלו ההיפוך של טבע נפש הבהמית כנז"ל. והנה כשהוא נוגע אליו אזי הוא עומד לנגדו, כי בעבודה שהוא לפי הטבע אינו נוגע אותו כלל, אך מחמת בחי' חכמתו נתהווה אצלו הבחי' שינוי טבע ממהות למהות, והנה הוא עומד לנגדו, ובדעת הוא המברר הטוב מן הרע, וזהו⁴³ נק' בחי' עובד אלקים כנ"ל, ואית'⁴⁴ לי' חולקא באלהא דישראל שבהגביהו הטבע בעשי', ועשי' כלול מד' עולמות אבי"ע, ונעשה כך למעלה.

אבל⁴⁵ בחי' שירות הוא שהאדון הי' יכול לעשותו, דהיינו בחי' טבע בעצמו בלי בחי' חכמה. אבל בבחי' חכמה הוא שאין האדון יכול לעשותו, כי הכל⁴⁶ בידי שמים חוץ מיראת שמים והבחירה ניתנה לאדם.

אך ארו"ל לעולם יעשה אדם עצמו ככהמה כמ"ש אדם⁴⁶ ובהמה תושיע ה', אדם שהוא עושה עצמו ככהמה, כי הנה אחר שמעמיק מאד בבחי' חכמתו, אח"כ

39 אך במה הוא מברר, הוא בבחי' כהן: להמבואר כאן בענין חילוק עבודת כהן ולוי, ראה גם לקו"ת מטות פו, ג-ד: ועד"ז היו הכהנים והלויים, שעבודת הכהנים בחשאי והוא מבחי' חכמה, ולויים בשירה וזמרה כו' בחי' רצוא. וכתוב גבי לויים וילוו עליך וישרתוך שהיו בטלים לגבי הכהנים. ובלקו"ת שה"ש לו, ב (ד"ה הסבי עיניך): רצונו יתברך דוקא להיות לו דירה בתחתונים כו', משא"כ בחי' רצוא לבד הוא בחי' הרהיבונג, בחי' גאה וגדלות להתעלות למעלה מבלי שיהיה בחי' הדירה בתחתונים כו', והוא בחי' ועבד הלוי הוא, להתעלות מעלמא דאתגליא לעלמא דאתכסאי כו', ולכן היה עבודת הלויים לשורר כו', אבל הלויים היו כפופים לכהנים כמ"ש וילוו עליך וישרתוך כי העיקר הוא ההמשכה שאחר כך, בחי' שוב כו', וגם ניגון הלויים היה בבחי' רצוא ושוב ולכן והניף אותם אהרן להמתיק הגבורות בחסדים כו'. ועוד באריכות בניאוה"ז קפו, ד (צ, ב). מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ח"ב ע' תקלג וע' תקמא.

40 כהן בחי' בלחישו ברזא: זח"ג פח, ב: דכל עובדיהו דכהני בלחישו. [הלשון], בלחישו

ברזא" הוא בוח"ב קלד, א. ועוד].

41 בחכמה אתברירו: ראה זח"ב רנד, ב. תניא אגה"ק סכ"ח. [וראה במראי מקומות במאמרי אדמו"ר האמצעי שמות ח"ב ע' שכא].

42 שכולא קמי' כלא: זח"א יא, ב.

43 וזהו נק' בחי' עובד אלקים כנ"ל: ראה תניא פט"ו. הענין נתבאר ג"כ בד"ה להבין ענין התלהבות הלב, במאמרי אדמו"ר הזקן הקצרים ע' תעא. [מ"ש כאן „כנ"ל", אולי קאי על מ"ש בענין „אדון כל המעשים" שהוא בחי' הטבע, שעד"ז הוא בחי' אלקים. או שמאמר זה נכתב בהמשך לד"ה לה"ע התלהבות הלב שבמאמרים קצרים שם].

44 ואית לי' חולקא: ראה לעיל בתחילת המאמר בשם הזהר: כל מאן דלא מהפך כו', ובמ"מ שם.

44* הכל בידי שמים: ברכות לג, ב.

45 אבל בחי' שירות: ראה המצויין לעיל לתחילת המאמר – הערה 2.

46 אדם ובהמה תושיע ה' אדם שהוא עושה עצמו כבהמה: תהלים לו, ז. חולין ה, ב: אדם ובהמה תושיע ה' כו' אלו בני אדם שהן ערומין בדעת ומשימין עצמן כבהמה (וברש"י

צריך להיות בבחי' לוי, אהבה עזה כרשפי אש, כי בלאו הכי מהו היתרון שנגמר אצלו בשכלו אם אינו נוגע לעצמותו. רק אחר בחי' כהן צ"ל בחי' לוי, שהוא שינוי ממהות למהות, ולברר הבחי' טוב ההוא לעבודתו ית'. וזהו בחי' ספירת העומר, כ"ז עומר הוא שעורים מאכל בהמה, וצ"ל בהניפכם⁴⁸ את העומר לפני ה' דייקא. וזהו בחי' בכל⁴⁹ מאדך שהוא גדול יותר מבחי' בכל לבבך ובכל נפשך וד"ל. והנה זהו בחי' בהמה שהוא בחי' גדולה מאד, כי בצדיקים הוא רק בחי' הנ"ל ולבי חלל בקרבי שנעשה אלקות בטבע שלהם, וזהו בחי'⁵⁰ בהמה שהוא למעלה מאצילות כמ"ש ואני⁵¹ בער וכו' בהמות הייתי עמך, ובכינונים יעשה עצמו כבהמה, בכדי שישאר רשימו על כל היום.

אך איתא אין⁵² עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש שהוא בחי' הכנעה ושפלות על עונותיו, ואינו בחי' מרה שחורה, כי מחמת מרה שחורה הוא כאבן דומם ואין בו חיות, אך בבחי' הנ"ל אדרבה הוא בחי' כלי⁵³ ריקן מחזיק, כי כל סדר התפלה יהי' לפי ערך הכנעה ושפלות שקודם התפלה, כי עד ק"ש שהוא בחי' החב"ד עד בחי' בכל מאדך, וגם בחי' השתחוואות שבתפלה שהוא

כבהמה דכאי רוח כו'. ועד"ז בלקו"ת אמור לה, ד. בחוקתי נ, ג-ד. ובכ"מ.

48) בהניפכם את העומר לפני ה' דייקא: ע"פ אמור כג, יא: והניף את העומר לפני ה'. ושם יב: ועשיתם ביום הניפכם את העומר כבש תמים גו' לה'. בדיוק, לפני ה', ראה גם לקו"ת אמור שם לה, ד ואילך.

49) בכל מאדך ובכל נפשך: ואתחנן ו, ה. 50) בחי' בהמה שהוא למעלה מאצילות: בענין בהמה רבה שלמעלה מאצילות, ראה גם לקו"ת אמור שם. בחוקתי שם. לקו"ת שמיני יט, א-ב. עקב יג, ג-ד. ובנסמן לקמן בסמוך.

51) ואני בער: תהלים עג, כב. וראה גם תניא פמ"ו. תו"א משפטים עו, א. 52) אין עומדין להתפלל: ברכות ל, ב, וע"ש בפירש"י.

53) כלי ריקן מחזיק: ברכות מ, א. וראה ד"ה קול ה' יחולל אילות, במאמרי אדמו"ר הקצרים ע' רט. ד"ה סמכוני באשישות במאמרי אדה"ז כתובים ח"ב ע' קכא.

חולין ובתהלים שקאי על דכאי לב ובעלי ענוה). בככורות מד, ב: בזמן שאתה משים עצמך כבהמה, ובתוס' שם מביא: כדאמר שאין העולם מתקיים אלא במי שמשים עצמו כבהמה. [הלשון כאן, לעולם יעשה אדם עצמו כבהמה, אינו בלשון רז"ל]. וראה תניא פי"ח: כדכתיב ואני בער ולא אדע בהמות הייתי עמך ואני תמיד עמך וגו' כלומר שבזה שאני בער ובהמות אני תמיד עמך. ובלקו"ת ויקרא ו, ד: וכמ"ש בס"ש ב ח"א פרק י"ח דכתיב פתי יאמין לכל דבר ואצל הקב"ה הכל כפתיים, וכמ"ש בהמות הייתי עמך וכתבי אדם ובהמה תושיע הוי' וארוז"ל פ"ק דחולין דף ה' ע"ב אלו בני אדם שהם ערומים בדעת כאדם הראשון ומשימים עצמם כבהמה דכאי רוח ע"ש בפרש"י כו'.

47) כי עומר הוא שעורים מאכל בהמה: ראה לקו"ת במדבר י, ב: עומר שעורים מאכל בהמה, ע"ד מ"ש אדם ובהמה תושיע הוי' ופי' בגמרא פ"ק דחולין שמשמיים את עצמם

בחי' ביטול מהותו, הכל הוא לפי ערך עשיית הכלי ריקן מקודם התפילה, שנמאס טבעו אצלו ונעשה שפל רוח שהוא מיני⁵⁴ ובי' מבחי' נוגה וכו' כמבואר וד"ל.

השכינה שורה אלא מתוך שמחה וכן לדבר הלכה וכו', אלא שאם העצבות היא ממילי דשמיא היא מבחי' טוב שבנוגה כו', אעפ"כ הרי כך היא המדה לאכפיא לס"א במינה ודוגמתה כמארז"ל מיניה וביה אבא לשדי' ביה נרגא ופגע בו כיוצא בו, וע"ז נאמר בכל עצב יהיה מותר והיתרון היא השמחה הבאה אחר העצב כו'.

54 מיני' ובי' מבחי' נוגה: סנהדרין לט, ב: והיינו דאמרי אינשי מיניה וביה אבא ניזיל ביה נרגא (וברש"י: מעצמו של יער יכנס בתוך הגרון). כאן נרשם בקיצור, וראה תניא פל"א: והנה אף אם כשיאריך הרבה להעמיק כו' להיות בנמיכת רוח ולב נשבר, יבא לידי עצבות גדולה, לא יחוש, ואף שעצבות היא מצד קליפת נוגה ולא מצד הקדושה כי בצד הקדושה כתיב עוז וחדוה במקומו ואין

